

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 112/10
V Lucemburku dne 11. listopadu 2010

Rozsudek ve věci C-543/08
Komise v. Portugalsko

Držba zlatých akcií („golden shares“) společnosti Energias de Portugal portugalským státem odporuje právu Unie

Tyto „golden shares“ představují neodůvodněné omezení volného pohybu kapitálu.

Společnost Energias de Portugal (EDP) byla v roce 1991, po restrukturalizaci portugalského odvětví energetiky, přeměněna na akciovou společnost. V letech 1997 až 2006 byla tato akciová společnost v šesti po sobě následujících etapách privatizována. V současné době má portugalský stát v držení 25,73 % jejího základního kapitálu.

Podle portugalských právních předpisů upravujících oblast privatizací mohou stanovy privatizovaných obchodních společností výjimečně – pouze tehdy, vyžaduje-li to národní zájem – stanovit vydání zlatých akcií („golden shares“), jež zůstanou ve vlastnictví státu. Tento druh akcií přiznává státu, bez ohledu na jejich počet, právo veta ohledně změn stanov a dalších rozhodnutí týkajících se vymezených oblastí.

Legislativní nařízení, jimiž byla schválena privatizace EDP, přiznala portugalskému státu kromě zmíněného práva veta i právo vyjádřit nesouhlas s volbou členů představenstva a v takovém případě jmenovat do představenstva náhradníka za jeho člena, který získal nejvyšší počet hlasů nebo se nachází na posledním místě seznamu zvolených osob. Krom toho stanovy EDP uvádí, že hlasy držitelů kmenových akcií, kteří drží více než 5 % základního kapitálu, nebudou zohledněny, kdežto na stát a obdobné subjekty se toto omezení nevztahuje.

Touto žalobou Komise zpochybňuje zmíněná zvláštní práva, která jsou podle jejího názoru v rozporu s volným pohybem kapitálu a svobodou usazování.

Svým dnešním rozsudkem Soudní dvůr prohlásil, že **Portugalsko tím, že zachovalo zvláštní práva ve společnosti EDP přiznaná na základě „golden shares“, nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z ustanovení o volném pohybu kapitálu.**

Soudní dvůr má předně za to, že výkon zvláštních práv plynoucích z „golden shares“, které vlastní portugalský stát ve společnosti EDP, **představuje omezení zmíněné základní svobody.**

Zprv **právo veta**, které má ohledně značného počtu významných rozhodnutí, zejména pak těch, která se týkají jakýchkoli změn stanov EDP, implikuje, že se vliv portugalského státu sníží pouze tehdy, pokud s tím bude sám souhlasit. Tento vliv na řízení a kontrolu společnosti EDP neodůvodněný rozsahem jeho účasti by přitom mohl odradit hospodářské subjekty z jiných členských států od přímých investic, neboť by se nemohly podílet na řízení a kontrole této společnosti poměrně k hodnotě svých podílů. Stejně tak by mohlo zmíněné právo veta odrazovat od portfoliových investic, neboť by případné odmítnutí portugalského státu schválit důležité rozhodnutí v zájmu této společnosti mohlo ovlivnit hodnotu akcií, a tudíž ovlivnit atraktivnost investice.

Zadruhé by **omezení hlasovacích práv každého akcionáře maximálním počtem 5 % všech podílů**, které se nevztahuje na stát, mohlo být na překážku jak přímým, tak i portfoliovým investicím. Hlasovací práva jsou totiž jedním z hlavních prostředků umožňujících akcionářům aktivně se podílet na řízení podniku nebo na jeho kontrole, a jakákoli opatření směřující

k zabránění výkonu těchto práv nebo podrobení tohoto výkonu určitým podmínkám zakládají tudíž překážku volného pohybu kapitálu. Krom toho je stanovení maximálního počtu hlasů pro výkon hlasovacího práva nástrojem, který by mohl snížit zájem na získání podílu na kapitálu určité společnosti, neboť omezuje možnost přímých investorů vytvářet nebo udržet trvalé a přímé hospodářské vztahy s touto společností, jež jim umožňují skutečnou účast na jejím řízení či kontrole.

Zatřetí **právo jmenovat člena představenstva** stanovené pouze ve prospěch státu a nepřiznané ostatním akcionářům omezuje rovněž možnost jiných akcionářů, než je stát, skutečně se účastnit řízení nebo kontroly společnosti a mohlo by v očích investorů z jiných členských států snížit atraktivnost přímých investic do jejího kapitálu.

Dále má Soudní dvůr za to, že **tato omezení nejsou odůvodnitelná**. Na jedné straně – přestože cíl zaručit zabezpečení dodávek energie v případě krizových situací, války nebo teroristického útoku náleží k naléhavým důvodům obecného zájmu, které mohou odůvodnit omezení volného pohybu kapitálu – tohoto důvodu se lze dovolávat pouze v případě skutečného a dostatečně závažného ohrožení některého společenského zájmu. Soudní dvůr v daném ohledu připouští, že argumentace Portugalska, podle níž takovéto ohrožení nemusí být bezprostřední, není zcela neopodstatněná. Zmíněný členský stát však neupřesnil důvody, proč by jeho zvláštní práva mohla zabránit narušení veřejné bezpečnosti. Na druhé straně se k odůvodnění dotčených právních předpisů nelze dovolávat toho, že EDP byla pověřena službami obecného hospodářského zájmu. V tomto ohledu Soudní dvůr připomíná, že Komise v rámci této žaloby nezpochybňuje zvláštní nebo výlučná práva EDP, nýbrž práva přiznaná portugalskému státu jakožto akcionáři uvedené společnosti.

Krom toho má Soudní dvůr za to, že napadené právní předpisy nestanoví konkrétní okolnosti, za nichž mohou být vykonávány zvláštní pravomoci státu, a tudíž přiznává vnitrostátním orgánům mimořádně široký prostor pro uvážení. Tyto právní předpisy tak vzbuzují nejistotu, která má za následek závažný zásah do volného pohybu kapitálu. V důsledku toho nemohou být uvedená opatření v žádném případě považována za přiměřená ve vztahu ke sledovaným cílům.

Konečně Soudní dvůr připomíná, že jelikož rozhodl, že došlo k porušení volného pohybu kapitálu, není třeba zkoumat, zda zmíněná opatření představují též porušení svobody usazování.

UPOZORNĚNÍ: Žaloba pro nesplnění povinnosti směřující proti členskému státu, který nesplnil své povinnosti vyplývající z práva Unie, může být podána Komisí nebo jiným členským státem. Jestliže Soudní dvůr rozhodne, že došlo k nesplnění povinnosti, dotčený členský stát je povinen vyhovět rozsudku v co nejkratší lhůtě.

Dojde-li Komise k názoru, že členský stát rozsudku nevyhověl, může podat novou žalobu s návrhem na uložení peněžitých sankcí. V případě, že Komisi nebyla sdělena opatření k provedení směrnice, však Soudní dvůr může na návrh Komise uložit sankce již ve stadiu prvního rozsudku.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

Úplné znění rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499